

Vergaderjaar 2023–2024

31 409

Zee- en binnenvaart

Nr. 456

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 juni 2024

Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de ongevals cijfers van 2023. Hoewel het aantal zeer ernstige scheepsongevallen op de Noordzee niet significant is toegenomen, waren er helaas bij een grote brand aan boord van een koopvaardij schip één dode en een groot aantal gewonden te betreuren. Op de binnenwateren nam het aantal zeer ernstige scheepsongevallen toe, maar waren er minder slachtoffers en gewonden te betreuren dan vorig jaar. Een overzicht van de data over scheepsongevallen en slachtoffers is hieronder opgenomen. Bron van deze data is de landelijke database van scheepsongevallen, die beheerd wordt door Rijkswaterstaat.

NoordzeeAantal ongevallen

Op de Noordzee zijn in 2023 in totaal 62 ongevallen geregistreerd, waarvan 3 zeer ernstige, 7 ernstige en 52 minder ernstige scheepsongevallen. Voor deze laatste categorie is er een stijging te zien ten opzichte van eerdere jaren (zie tabel 1).

Tabel 1: Scheepsongevallen Nederlands deel van de Noordzee¹

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZESO ²	2	0	0	2	2	1	5	1	1	2	3
ESO ³	13	12	11	8	12	10	4	6	10	12	7
MESO ⁴	44	28	21	49	16	32	31	24	31	27 ⁵	52

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tot. aantal ongevallen	59	40	32	59	30	43	40	31	42	41	62

¹ Inclusief vissersvaartuigen, recreatievaart en Nederlandse en buitenlandse koopvaardij.

² Zeer ernstig scheepsongeval: ongeval waarbij het schip verloren is gegaan, een dodelijk slachtoffer is gevallen, of ernstige schade aan het milieu is ontstaan.

³ Ernstig scheepvaartongeval: ongeval dat geen zeer ernstig ongeval is, dat gepaard gaat met brand, explosie, gronding, contact, slecht weer schade, schade door ijs, rompschade, of vermoedelijke rompschade enzovoort, met als resultaat:

- structurele schade die het schip niet zeewaardig maakt, zoals lekkage onderwaterschip, uitval voortstuwing, grote schade aan accommodatie, etc., of
- schade aan het milieu, of
- averij die sleephulp of walassistentie noodzakelijk maakt.

⁴ Minder ernstige scheepsongevallen: alle overige scheepsongevallen die niet onder de categorieën zeer ernstige of ernstige scheepsongevallen vallen.

⁵ Dit aantal komt niet overeen met de laatste Kamerbrief (13 juli 2023). In de laatste brief is het totaal aantal scheepsongevallen per abuis bij de MESO aantallen terecht gekomen.

Slachtoffers

Er zijn in 2023 2 dodelijke slachtoffers gevallen bij de (zeer) ernstige scheepsongevallen op de Noordzee. Dit betrof een grote brand aan boord van een koopvaardijship en een scheepsongeval met een loodsboot.

Daarnaast is het aantal gewonden sterk gestegen ten opzichte van 2022. Deze stijging hangt vooral samen met de hiervoor genoemde brand aan boord van het koopvaardijship waarbij naast het dodelijk slachtoffer ook 22 gewonden vielen (zie tabel 2).

Tabel 2: Aantal geregistreerde slachtoffers bij scheepsongevallen op het Nederlands deel van de Noordzee¹

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal doden en vermisten	3	0	0	0	1	0	3	0	0	0	2
Aantal gewonden	2	0	2	3	3	0	4	2	1	2	24

¹ Overeenkomstig met de registratiedatabase staan in deze tabel de aantallen, inclusief een aantal subtotalen, van verschillende vormen van slachtoffers bij scheepsongevallen weergegeven. Gekozen is om doden en vermisten samen te nemen. De reden waarom vermisten wordt meegenomen is dat wanneer een persoon niet fysiek is teruggevonden, ervan uit wordt gegaan dat deze persoon is overleden. Bij de registratie van doden en gewonden worden arbeidsongevallen niet meegenomen.

Nederlandse binnenwateren

Aantal ongevallen

Op de Nederlandse binnenwateren (inclusief de zeehavens) zijn in 2023 in totaal 1221 ongevallen geregistreerd, waarvan 208 (zeer) ernstige scheepsongevallen. Dit is meer dan in andere jaren ervoor (zie tabel 3).

Tabel 3: Scheepsongevallen Nederlandse binnenwateren

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(Zeer) ernstige scheepsongevallen ¹	140	139	159	163	161	178	160	175	148	188	208
Andersoortige ongevallen ²	854	876	891	1.166	973	1.179	1.119	1.068	1.077	1.131	1.013
Totaal aantal ongevallen	994	1.015	1.050	1.329	1.134	1.357	1.279	1.243	1.225	1.319	1.221

¹ Hier wordt bedoeld op de «significante ongevallen», waar het gaat om ongevallen waarbij een schip niet meer verder kan of mag varen als gevolg van dat scheepsongeval of als er ernstige schade aan lading, infrastructuur of milieu is, en daarbij een stremming van de vaarweg optreedt of als er doden en zwaargewonden te betreuen zijn. Voor de overzichtelijkheid is hier gebruik gemaakt van de termen die bij de Noordzee worden gehanteerd. Het verschil in terminologie voor scheepvaartongevallen op de Noordzee (zeer ernstig en ernstig) en binnenwateren (significant) wordt verklaard door de internationale afspraken die hierover zijn gemaakt binnen de IMO (International Maritime Organization).

² Andersoortige scheepsongevallen zijn alle overige scheepsongevallen die niet onder de categorie (zeer) ernstige scheepsongevallen vallen.

De toename van het aantal (zeer) ernstige ongevallen op de binnenwateren is vooral terug te zien in de recreatievaart (96 in 2023 t.o.v. 80 in 2022)¹. Het aantal (zeer) ernstige ongevallen in de beroepsvaart is nagenoeg gelijk gebleven (118 in 2023 t.o.v. 117 in 2022). In de categorie (zeer) ernstige ongevallen met beroepsvaart is er een stijging van aanvaringen met infrastructuur (52 in 2023 t.o.v. 47 in 2022, waaronder 35 aanvaringen met een brug of sluis) en een stijging van schip-schip aanvaringen (32 in 2023 t.o.v. 23 in 2022). Van de 96 (zeer) ernstige scheepsongevallen waar recreatievaart bij betrokken was betreft het in 72 gevallen een enkelzijdig ongeval (t.o.v. 51 in 2022)². Het aantal eenzijdige ongevallen met recreatievaart vertoont al een aantal jaren een stijgende trend.

Dodelijke slachtoffers

Er waren in 2023 8 dodelijke slachtoffers te betreuren (zie tabel 4). Dit is minder dan 2022, maar nog wel iets boven het langjarig gemiddelde over de periode 2013–2021. De 8 dodelijke slachtoffers vielen bij 5 scheepsongevallen.

- 4 eenzijdige scheepsongevallen;
- 1 scheepsongeval door aanvaring met infrastructuur.

Tabel 4: doden en vermisten en aantal gewonden Nederlandse binnenwateren¹

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal doden en vermisten	9	4	6	7	8	2	5	3	5	21	8
Aantal gewonden	35	44	34	38	33	55	71	39	42	59	47

¹ Bij een deel van deze ongevallen was zowel beroepsvaart als recreatievaart betrokken en deze getallen tellen samen op tot een hoger aantal dan het unieke aantal ernstige ongevallen.

De verdeling van het slachtofferaantal naar betrokken vaart is als volgt:

- De recreatievaart was in totaal betrokken bij 4 scheepsongevallen, waarbij er 7 doden te betreuren waren;
- De beroepsvaart was in totaal betrokken bij 1 scheepsongeval, waarbij er 1 dode te betreuren was. Het slachtoffer viel bij een aanvaring met infrastructuur.

Inzet op nautische veiligheid

Er is veel inzet op het verbeteren van de nautische veiligheid. Naast het begeleiden van de scheepvaart op drukke knooppunten, probeert Rijkswaterstaat de beroeps- en recreatievaart zoveel mogelijk te scheiden op de vaarwegen. Ook vindt toezicht en handhaving plaats om de veiligheid te verbeteren, naast voorlichting voor beroeps- en recreatievaart.

In de brief van 13 juli 2023 is een aantal onderzoekstrajecten beschreven naar de ontwikkelingen in de ongevals cijfers en de mogelijkheden de veiligheid te vergroten, deze zijn nog niet afgerond.

¹ Bij een deel van deze ongevallen was zowel beroepsvaart als recreatievaart betrokken en deze getallen tellen samen op tot een hoger aantal dan het unieke aantal ernstige ongevallen.

² Bij een enkelzijdig of eenzijdig scheepsongeval is alleen het betreffende schip betrokken (b.v. brand, explosie, omslaan of zinken) en vindt dus geen aanvaring met een ander schip, infrastructuur of object plaats.

Verder zijn naar aanleiding van de recente rapporten van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) over de aanvaringen met watertaxi's in het Schuitengat en op de Nieuwe Maas³ acties opgestart om het veiligheidsniveau te onderzoeken en te verbeteren. Hierover wordt u in een separate brief geïnformeerd.

Tot slot heeft de Kamer op 13 juni 2024 het rapport «Schipperen met ruimte» van de OvV ontvangen samen met een reactie op hoofdlijnen op dit rapport. Hierin zijn ook acties benoemd naar aanleiding van de aanbevelingen van de OvV om de risicobeheersing van de scheepvaartveiligheid op de Noordzee te verbeteren. De Kamer wordt in het vierde kwartaal van dit jaar geïnformeerd over de uitwerking van de acties.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers

³ Aanvaring in het Schuitengat. Lessen uit het ongeval met de snelboot Tiger en de watertaxi Stormloper – ovv (onderzoeksraad.nl) en Aanvaring van een watertaxi met een havenrondvaartboot – ovv (onderzoeksraad.nl)